ALİ BİN MUHAMMED ÂMİDÎ

Hadîs ve fıkıh âlimi. Künyesi Ebü'l-Hasen olup ismi Ali bin Muhammed bin Abdurrahmân'dır. Doğum târihi bilinmemektedir. Aslen Bağdadlı olduğu için Bağdadî ve 450 (m. 1058) yılında Diyârbekir'e göçüp orada yerleştiği için Âmidî nisbet edildi. 467 (m. 1074) yılında Âmid'de (Diyârbekir) vefât etti. Müslümanlar kabrini ziyâret edip istifâde etmektedirler.

Bağdad ve Çevresindeki âlimlerden ilim öğrendi. İlim öğrenip istifâde ettiği hocaları arasında; Ebü'l-Kâsım bin Beşrân, Ebû İshâk Bermekî, Ebü'l-Hüseyn bin Har rânî, Ebû Ali bin Mezheb ve daha birçok âlim vardı. Fıkıh ilmini fakih Vâlid-üs-Sa'îd'den aldı. Hocası Vâlid bin Hamîd'in yerine geçip Mensûr Câmii'nde ders ve fetvâ verdi. Halife Kâimbiemrillâh'ın arzusu üzerine Abbasi devletinin hudut şehirlerinden ve küffâr üzerine akın yapılan üslerinden olan Âmid'e giderek, orayı vatan edindi. Vefâtına kadar Âmid Câmii'nde ders ve fetvâ verdi. Müslümanlara emri ma'rûf ve nehy-i anil-münkerin (İslâmiyetin emir ve yasaklarının bildirilmesinin) ehemmiyetini anlattı. Küffâra karşı cihâdın üstünlüklerini izah etti. İslâm askerlerine yaptığı nasihatlerde, Allahü teâlânın İslâm dinini, insanların dünyâda rahat ve huzûr içinde, kardeşçe yaşamaları için ve âhırette sonsuz azâblardan kurtulmaları için gönderdiğini, kâfirlerin ya'nî müslüman olmayanların da bu saadet yolundan mahrûm kalmış zavallı kimseler olduğunu, onlara acıyarak

incitmemeleri gerektiğini bildirirdi. Asıl savaşın, bu ma'sûm insanları müslüman olmak şerefinden mahrûm ederek idâreleri altında inleten, onların İslâmiyetteki rahat ve huzûru görmelerine mâni olan, zâlim Bizans İmparator ve vâlilerine karşı yapıldığının şuurunda olunması gerektiğini anlatırdı. Bağdad ve Âmid'de çok talebe yetiştirdi. Âmid'de yetiştirdiği talebelerden biri de Ebü'l-Hasen bin Gazi idi. İnsanlar, Bağdad gibi uzak yerlerden gelip, Ebü'l-Hasen bin Gâzî'den ilim öğrendiler. O da, hocası gibi yalnız Allahü teâlânın rızâsı ve dîninin yayılması için çalıştı.

Yetiştirdiği yüksek ilim sahibi talebeleri yanında, pek kıymetli eserler de yazan Ebü'l-Hasen Ali Âmidî'nin, Hanbelî fıkhına dâir yazdığı "Umdet-ül-hâdır ve kifâyet-il-misâfir" kitabı meşhûrdur.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-ı Hanâbile cild-2, sh. 234

2) El-A'lâm cild-4, sh. 328

3) Mu'cem-ül-müellifîn cild-2, sh. 234

4) Keşf-üz-zünûn cild-2, sh. 1166